

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԻՐԱՎՈՒՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տուրքիայի համար Տարեկան 12 ֆր.
» » » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արսասահմանի համար (երկու քիտ մեկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Ամերիկայի » 2.60 տղ վեցամս 1.50

ԿԱՆՆԻՎ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ եռային դրկել հետեւեալ հասցեով

ԽՐԱՎՈՒՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐԱԹ. — ՎՍԻՆԱ (Պուլկարիա)

Редакция на ВѢСТНИКЪ

„Ирaвункъ“

ВАРНА (България)

Rédaction du journal

„Ira vounk“

V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դատաւար-
ները միայն կը հրատարակուին աւ-
րոյցովին կամ մասամբ:
Մանուցման տղը 20 ամսիմ. երե-
սեակ աւելի անգամներու համար 20 0/0
զեղչ կը չիւնի:

ՕՐՄԱՆԵԱՆ-ՏԱՏԵԱՆ

Ահա չորս տարի եղաւ որ Օր-
մանեան եւ Տատեան ազգային իրա-
ւունքները պահելու յանձնառու
թեմա Պատրիարքարանի վարչու-
թեան գլուխն անցան մին իրր Պատ-
րիարք ինչ միւսը վարչապետ:

Դժբաղդ պարագաներու բեր-
մամբ տեղի ունեցող փոփոխու-
թիւններուն հետեանքով Օրման-
եան-Տատեան դիւրեւթեամբ տի-
րացան այդ հեղինակաւոր դիրքե-
րուն:

Ստորագրէ թէ այդ երկուքը բա-
ւական փափակ չլինին մը մէջ
ձեռք առին ազգային վարչու-
թեան ղեկը: Սակայն իրենց պաշ-
տօնավարութեան առաջին օրն իսկ
անի յայտնի ճշմարտութեան մը
դէմ էին: Այն է թէ Սուլթանը
հաստատապէս ծրագրած է Հայու-
թիւնն ու Հայութեան վերաբեր-
եալ ամեն ինչ ջնջել եւ այն ալ կա-
րելի եղածին չափ Հայերու եւ Հայ
պաշտօնական յղանակներու օժան-
դակութեամբ:

Հետեւեալ տալիս աստիճան պար-
զուած վիճակի մէջ շատ դժուար
չէր Հայ Պատրիարքին եւ վարչա-
պետին, իրենց յարաբերութեա-
նը համար գծել այնպիսի ուղղու-
թիւն մը որով հասկցուցած պիտի
ըլլային թէ իրենց խղճման եւ
պարկեշտ պաշտօնեաներ իրենց
պարտականութեանը կատարեալ
դիտակցութիւնը ունեցան եւ թէ
նոյն իսկ կամքէ անկախ պարագա-
ներու առեւն ալ իրենց յանձնա-
ռութիւնը յարգել ջանացին:

Այս պիտի ըլլար Օրմանեան-
Տատեան վարչութեան սպասել որ
կապտուած ազգային իրաւունքնե-
րը վերստանան: Սակայն իրաւամբ
չակնկալէինք որ մնացածներուն
հաւատարմ աւանդապահները ըլ-
լային:

Սակայն Օրմանեան-Տատեան
վարչութեան քստամիայ պաշտօ-
նավարութեան ատենի անցուգար-
ձերէն-որոնց թուում մասանցը
աւելորդ է քանի որ ամենուս ծա-

նօթ տխուր իրաւութիւններ են սա-
հաւաթերն կը յանգինք թէ, եր-
կուքն ալ տարբեր տարբեր ծրա-
դիրներով ապարէզ եկած են. ծրա-
գիրներ որոնց ազգային շահերուն
ներհակ ըլլալն ալ եւ կասկա-
ծի տակ մնացած չէ:

Այսօր ազգային վարչութեան
այդ շրջ մը պետերուն ձեռքովը
կատարուած այնպիսի իրողութիւն
ներ ունինք մեր աչքին առջեւ, ո-
րոնք կուգան մեր վերը ըսածները
հաստատել: Այլ ե ոչ մէկուն հա-
մար գաղտնիք չէ թէ Օրմանեան
իր Պատրիարքական դիրքը կը
գործածէ աւելի իրեն համար ցկեա-
նս հեղինակաւոր դիրք մը ձեռք
ձգելու-գործին ալ կիլիկիոյ կա-
թողիկոսութիւնը-քան թէ ազ-
գին բազմաթիւ ցուերէն գոնէ
մէկին կամ երկուքին թեթիւ դար-
ման մը տալու:

Իսկ Տատեան ալ իր «թիւը
շտկելու»:

Անշուշտ մեր մտքէն չէինք կը-
նար անցնել թէ Օրմանեան-Տատ-
եանի օրերուն ալ չի պիտի ճշու-
էինք եւ թէ մեզ դէմ հալածանք-
ները պիտի դադրէին: Որովհետեւ
ըլլօրէն նկատի առնել հարկադրու-
ած ենք այն յոռի պայմաննե-
րը որոնցով կապրին թուրքիոյ
ազգաբնակչութիւնները, մանա-
ւանդ Հայերը: Սակայն ներկայ
հանգամանքներուն, Օրմանեան
Տատեանի բարոյական հաշուքն
նուրբան որչափ ալ ներող աչքով
որ նայուի ցաւ է ըսել թէ
այդ զոյգին արարքները մեղա-
ցնող պարագայ մալ չ'տեսնուիր:
Հայութեան ներկայ դրութեան
մէջ ազգային միակ քաղաքակա-
նութիւնը բողոքելու եւ պահանջե-
լու քաղաքականութիւնն է: Այլ
դին իւրաքանչիւր դասակարգը
գէպ ի այս կէտ նպատակը կուզ-
դուի, ամենքը իրենց կարգին
յարմար եւ պատշաճ ձեւերով:

Ճիշդ նոյն կորովի ուղիղ եւ բո-
ղոքող բազմաթիւութիւնն էր որ
նախորդ Մեծ Պատրիարքը ստեղ-
ծեց: Այդ ուղղութիւնով իր դիր-
քին եւ պաշտօնին հանգամանքնե-
րուն համաձայն ձեւով մը ներկա-
յացնելով ազգին քաւերը, խնդ-

րեց ու պահանջեց արդարութիւ-
նը:

Մեծանուն Պատրիարքը թէեւ
քաղաքական շատ անպատկառ
լազաններու բերումով չկրցաւ իր
բողոքները լսելի ընել տալ. սա-
կայն անուրանալի է որ իբր ա-
ւանդ իր ձեռքը գտնուած իրա-
ւունքները շատ լաւ պահեց:

Մինչդեռ Օրմանեան Տատեան
նախորդին քաղաքականութիւնը
նախապաշարով ոտնաճակատ իրենց տի-
պար յարաբերական ուղղութիւնը,
որուն շնորհիւ, չարքերը, հալա-
ծանքները, բանտարկութիւնները
չը դադրեցնելէ կամ չմղձմացնելէ
դատ, աւելի մեծ թափով մը շա-
րունակեցան եւ թէ ձեռնպահ ե-
կեղեցական իրաւունքներն ալ ոտ-
նակելու եղան: Եւ ցաւալին այն է
որ Սուլթանի ծրագրին մէկ կարե-
ւոր մասին գործադրութեանը մի-
ջոց Օրմանեան Տատեան իրենք
եղան:

Մեզմէ յափշտակուած իրաւունք
ներուն համար միշտ բողոքելու
իրաւունքը կը պահենք, իրա-
ւունք մը որ ուշ կամ կանուխ կը
ճանչցուի եւ կը յարգուի: Սակայն
ինչ ընել կը մնայ մեզ այն կորուստ
ներուն որ այսօր եղած են Տատեա-
նի Օրմանեանի ձեռքով:

Յափշտակողին եւ կեղեքողին դէմ
զոհ մը կայ, զոհաբերութիւն մը
արդիւնք ուժերու անհաւասարու-
թեան: Սակայն երբ մեր իրա-
ւունքները Հայ Պատրիարքն ու
վարչապետն կը յանձնեն յանուն
ազգին, այնօրէն փոխանակ զոհե-
լու, վատելու դասակարգը կիջ-
նա՞ք: Դասակարգ մը որ արդէն
չատենց իջաւ այդ զոյգը:

Թերեւս այս վճիռը շատ ծանր
երեւայ ոմանց. բայց չըկայ պարա-
գայ մը որ արդարացի չըլլալը հաս-
տատէ: Քանի որ այսօր Օրման-
եանի եւ Տատեանի համար հեշտ
էր ձգել ազգային իրաւանց պտ-
տանխանատու աւանդապահ պաշ-
տօնները, եթէ անկարելի կըլլար
իրենց խղճի մտօք պահել զանոնք
ծանր դրութեան բերմամբ:

Ու այսօր երբ կը մտածենք թէ
ատենք տակաւին կը յամառին թալ-
իրենց աղտոտած ու ազդուիցու-
ցած եւ շատ խարխուլ աթոռներուն

վրայ, սխալ կըլլա՞յ զիրենք չնկա-
տելու եւ հաճոյակատար ու կամա-
ւոր գործիներ հայասպան բռնա-
կալին ձեռքը, քան թէ արդահատե-
լի զոհեր, ինչպէս կը ջանան ցոյց
տալ:

Երբեք թուրք կառավարու-
թիւնը չունի պէտք եղած անկող-
մնակալ ոգին եւ վարչական հեռա-
տեսութիւնը, կշռելու համար մեր
նախորդ Պատրիարքին քաղաքա-
կանութեան եւ հիմակուանին քա-
ղաքականութեան տարբերութիւ-
նը, ու հասկնալու թէ ներկայն ալ
աւելի իրենց անպատկառ քան թէ
մեզ քանի որ երկրին ապագայ ճա-
կատագրին սպառնացող կարեւոր
խնդիր մը վառ պահելու եւ եր-
թալով արծարծելու կը ծառայէ:

Օրմանեան Տատեան երբեք չը
պիտի կրնան պատասխան մը գտն-
նել ապագային, սա դիտողու-
թեան թէ եթէ պահելու անկարելի
կը դառնար. հրաժարել եւ իրենց
ձեռքովը չը տալը կարելի էր:

Երբ այս տիպար զոյգին վրայ
կը խօսինք կարելի է չիշխատակել
ուրիշ զոյգ մալ բաղկացած երկու
բարձրագոյն հոգեւորականներէ ո-
րոնք չորս տարիէ ի վեր կուրծք
կրծքի կը դիմադրեն եւ կը բողո-
քեն Օրմանեան-Տատեանի իւրա-
քանչիւր ազգաւոր արարքին դէմ,
հոգ չէ թէ ներկային մէջ չսուին
ասոնց բողոքները, սակայն անոնք
իրենց մեծ կարեւորութիւնը պի-
տի ունենան մօտաւոր ապագայի
մը մէջ, քանի որ աւերիչ գրու-
թիւն մը, ինչպէս է թուրքիոյ
վիճակը, երկար ատեն տեւակոտ
չի կրնար ըլլալ եւ այժմ օրուան
մարդերը կիյնար:

Յուսով ենք թէ ազգին ներկայ
անտխանաւոր վիճակին մէջ մեր
իրաւանց պաշտպան Սրբազանները
իրենց զգացած զղուանքէն ու վիշ-
տէն յուսահատ ետ չը պիտի քա-
շուին եւ պիտի շարունակեն իրենց
պարտքը կատարել, համաձայն ի-
րենց կոչման, վստահ ըլլալով ա-
պագային որ միշտ արդարութիւ-
նը փնտռող ու պահանջողին է:

Սոսիս

մահաբեր ընթացքը, անտարակոյս
ապագայ սերունդը պիտի դատապար-
տէ մեզ, ինչպէս որ մենք կը դա-
տապարտենք հիմա իրամասին հինգ մե-
լաթութիւնները որք միշտ թշնամա-
նալով իրարու, անկարող գտնուեցան
մայիկներ երկրին տնկախութիւնը պահ
պանել ու օտարներուն զոհեցին զայն:
կուսակցութեանց չարագանց գէշ
վերաբերումը իրարու, կը սնուցանէ
կուսակցամիութեան որդին ու ժողո-
վուրդը հեռագիտէ կ'անբարոյականա-
նայ:

Անանկ գարշիլի մոլութեան մըն է
կուսակցամիութիւնը որ շուտով
հայրենասիրութիւնը կը մեղցնէ.
ստոր աղէտաբեր նմոյշները տեսնուե-
ցան վերջերս ֆիւրկայէի մէջ:
Մաղթենք որ վարակումը չուտով
հակահեղուի այդ սակաւի հիւանդու-
թենէն որուն վնասները այնքան մեծ
են:

ՄԱՍԷ

Փ. Պոլիս, 19 Հոկտ.

ՀԵՐՔՈՒՄ

Թէեւ չէր իսկ արժեք իրակա-
նութենէ բոլորովին գուրկ ելող
գրութեան մը պատասխան տալ,
բայց սրովհետեւ Պ. Գիտցող ձեր
այդ գրութեանը մէջ առանց ունե-
տեղեկութիւն ունենալու եղածէն
կեղծք ու կը հրապարակէք Տ. Ար.
վախիւն և Տ. Տ. Աճե. Լեւոն, որպէս
պրուող Գիտցողութեան գոյքը
կազմող գրքերու, ներկայիս կու-
գանք յայտարարելու Ձեզ թէ այդ
գրքերը ամբողջութեամբ Տ. Ար.
վախիւն յանձնած է մեզ առաջին
պահանջին իրեն յանձնուելու պոյ-
մանաւ, և կը գտնուին այժմ մեր
քով:

Ինչպէս որ ձեզ յայտնի է Պ.
Գիտցող ընթերցարանը փակուած
է. այդ պատճառաւ ամբողջ գոյ-
քերը մենք փոխադրած ենք Ազ
գային վարժարանի մէջ, նախա-

պէս հոգաբարձութեան հաւանու-
թիւնը առնելով:

Բոլորովին սխալ է թէ գրքերը
թող, խորհուրդին յանձնուած են,
չենք յանձնած, չենք ալ կարող
յանձնել ուրիշ մը ստացուածքը
աղգային ունէ մարմնոյ. այդ
մեր իրաւասութենէն վեր է:

Առ ա. ժ. ինչպէս որ րսինք
գրքերը մեր քով կը մնան, իսկ
երբ դուրսը եղածները ժողովինք
անբողբայենք, ամբողջը միասին
պիտի յանձնենք այն մարմնին ուր.
կէ որ ընդունած էինք գտնուիք:

Գալով թէ այսինչ համայնիւն
անձնաւորութեան քով գրքեր կը
գտնուին, ա՛նք յոկ կարգաւորուե-
լու համար առնուած են մեզէն:

Յուսա՛ք թէ Պ. Գիտցողը իր
չգիտցածները եւս մեր այս բացա-
տրութեանց մէջ կը գտնէ:

Ի դիմաց Ընթերցարանի Ընկ.
վաճառի

Մ. Երանուհան

Հոգե

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—)(—

Չամբուրայի (Առաքարաքի
գաւառ) Գի. զացիք իրենց ընտա-
նի անասունները կը ծախեն հոյ
գնելու համար. Գի. զին մէջ խեղճ
ժողովուրդը սովորած չըլլալու հա-
մար ոչխար, եղ, կով ամենքն ալ
ծեռքէ հանած է: Այժմ աղէտին
արհաւիրքը աւելի մեծցած է ձմե-
ռուան մօտենալուն համար երբ
գիւղացւոց ձեռքը ծախելու բռն
մ'ալ չէ մնացած:

—Ծանօթ գերասանուհի Օր.
վ. Գարագաշեան. զոր անցեալ
տարի իզմիրէն Պաքոնի թատե-
րական Ընկերութիւնը կողմնա տա-
րած էր իբր դերասանուհի, այս
անգամ Տփղիսի առաջնակարգ Հայ
ազնուականի մը հետ ամուսնացած
է:

—Պօլուական թերթերէն կիմանանք
թէ անուանի գրադիտուհի Տիկին
Սրբուհի Տիւաթ փաշա քաղցկեղ
է ծանրապէս հիւանդ. և անյոյս
վիճակի մը մէջ է եղեր: Նոյնպէս
Տ. Եղիա Տէմիրճիպաշեան (Գրա-
սէր Աստ) որուն հիւանդ ըլլալը
ծանուցած էինք, աղգային հիւան-
դանոցը կը գտնուի և կը դարմա-
նուի իր մտային-շղային հիւանդու-
թեանը համար: Միւսին տեսնե-
ցաւով կիմանանք ականաւոր գիտ-
նական և գրաբարագէտ Տ. Մա-
տթիա Գարագաշեան ալ իր տե-
սողութիւնը յիշողութիւնը ու լսո-
ղութիւնը կորսնցուցած վիճակի մը
մէջ կը գտնուի:

—Պուրկալէն Զով. Ունճեան
նամակաւ մը կը ջանայ հաստա-
տել թէ իր թաղական ընտրուիլը
ժողովուրդէն շատերուն բազման-
քովն էր. նաև իր կնոջ ուսուցչու-
հի նշանակուելու առաջարկը տեղ-
ւոյն մի քանի պատուաւոր անձնա-
ւորութիւններու կողմէ նախ եղած
է. որ վերջը չէ յաջողած:

—Վնեկտիկի Միթիարեան Հարց
կողմէ ինչպիսի հայ որբերուն հը
րատարակուելիք Որբունի անունով
պատկերագրող երկասիրութեան
առաջին պրակը լոյս տեսած է գե-
ղարուեստական նուրբ ոճով և շը
քեղ տպագրութեամբ:

Բովանդակութիւնը վերին աս-
տիճանի հետաքրքրալից է ըն-
տիր է գինը 2.50 ֆրանք, որով
չնոցը թէ բարեգործութիւն մը
ըրած կըլլայ և թէ գնահատելի
երկասիրութիւն մը ընդունած:

—Յրանաական «Ժուռնալ աիւ-
լուառէ» թերթը կիմանէ Պ.
Բալ Պրինի Օսլէան հասնելը:

Երեւոյն որ աշխարհի զլիւաւոր
մասերը պատած և Եւրոպա, Ա-
սիա ու Աֆրիկէ չըջած է, հայկա-

կան շարքերու տեսն հայաստան
գտնուելով զլիւն վերաւորուած
ու ձգուած էր:

—Կ. Պրլոյ Ռուս դեսպանին
միջամտութեան շնորհիւ 40 հայ
բանտարկեալներ ազատած և 60
հայ աքսորականներ Պոլիս վերա-
դարձած են:

ՏՕՔԹԵՈՒ ԹԱՀՄԻՉԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել յար-
գոյ հասարակութեան թէ՛ իւր հի-
ւանդութենէն ապաքինած ըլլալով
այսուհետեւ հիւանդ պիտի ընդու-
նի ուղիցայ Ձար—Պօրիս Պօրաճի
էֆի դեղարանին քով թիւ 37 տունը
առաւօտները ժամը 9—12 կէս օ-
րէն վերջ 2—5, կը դարմանէ մաս-
նաւորապէս գաղիական ախտ, մի-
զանցքաբորբոքում և այլ ամեն տե-
սակ հիւանդութիւններ:

5—3

ԾԱԽՈՒ ԳՐՔԵՐ

ՄՐՄՈՒՆՉ ՀԱՅԿԱԿԱՆ. —Ազգային
հին եւ նոր բնտիր երգեր. գին 1 ֆր.

ՆԷՏԱ. —Պուրկալէի ազատութենէն
առաջ Պուրկալ ժողովուրդի կրած առ-
ապանքին ու անոր նիւտ ու կացին
ճշմարիտ նկարագրութիւնը. գին 50
սանթիմ:

«ԻՐԱՆԻՆՔ»Ի ՀԱՒԱՔԱՄՈՅ. —Մէկ
տարեկանը 12 ֆրանք:

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՀԵՐ. —Կարտատը-
պուր «Իրաւունք»էն. մամլոյ տակ 1
ֆրանք:

Ստանալ փափաքողը պէտք է դիմեն
խմբագրութեան ի վառնա, Գ. Թիւ-
թիւնճեանի ի ֆիւրկայէ. Կ. Երզնկաց-
եանի ի Գահիրէ. Յ. Ֆրանքի յՈՒՍՏՈՐԵՐ
Խ. Պէտիշեանի ի Լուզէլ Մաս:

—)(—

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՀԵՐ [29]

(ՊԱՅԿԵՐ ՍԷ ՏԱՀՎԱԶԱՅԱՍԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆԲԵՆ)

Իրօք Սարըեան այս կէտի մէջ գէթ սուտ չէր
լուսած, ինքն ինչպէս կրողար, իր տեղեկագիրն
ալ այնպէս շինած էր: Անոր քով աղգայնութիւն,
հայրենիքի փրկութիւն, իր անձնականութեան
առջեւ նշանակութիւն չունէին: Սփրիկեան Տրե-
պոլիս իր աքսորումը բարեբաւասով առիթ մը ե-
ղաւ իրեն իր «Ֆրիւտըր» ու «Ֆաստ» լրագրի առու-
տուրը՝ գոհացուցիչ կերպով առաջ տանելու: Այս
տխուր իրականութիւնները որ եղածներու ու կա-
տարուածներու հիմնագիծն անգամ չեն, կը հաս-
տատեն այն մեծ ու անդարմանելի նիւթական ու
բաւոյնական վնասը, որ Սարըեանի միահեծան Տես
չութեան երեսէն յառաջ եկած է, իր պաշտօնա-
վարութեան 8-9 տարիներու մէջ, ընկերութեան
բուն նպատակին ծառայելէ աւելի, Մ. Սարըեան
առիթէն օգտուելով, իր քանաճողքին եւ անձնա-
կան նկատմամբ տեսակէտէն ըմբռնած էր նա-
այդ կարեւոր պաշտօնը, ի վնաս Հայաստանի Ըն-
կերական վարժարանին, ու բարոյական յառաջդի-
մութեան:

ՄԱՍՆ ԵՆՈՐՈՂ

ԼԱ

Սարըեանի բռնապետական տեսլութեան քմա-
հաճոյքի ու կամայականութեան թունաւորիչ վար-
մունքէն զգուած. իր բարոյական կորուկին ու ան
վեհեր սկզբունքին կոռւած հակառակ իր երկու
տարիներու ետանդագին ջանքերուն ու արդիւնա-
ւոր աշխատութեանց, իր գիտակցութիւնը բարձր
պահելու եւ իր մտղկային ամենէն աղնիւ պար-
տականութեան դէմ չը մեղանջելու համար Գուր-
գէն միանգամ ընդ միշտ կը հրաժարի Ընկերական
վարժարանի ուսուցչութենէն, աւելի աղէկ կը
համարի, իր ծննդավայր գիւղ քաղաքի, իր հօրե-
նական «օճախ»ին քով, իրենց պարզ ու անկեղծ
գիւղացիներու հետ, սրտի կատարելոյ հունդարտու
թիւնով, աննշան գիւղացիի մը պէս սպիւր, քան
վեսոյթիւն, անձնասիրութիւն ու նիւթական
կոշտ հաշիւներ իրեն սկզբունք դաւանող, «ալա-
թուրք» տեսլի մը քմահաճոյքին խաղաղք ու
զործիք դաւանալը:

Ամրան առաջին ամիսը դեռ չէր սկսած, որ
Գուրգէն զինք յարգող ու համակող սաներուն
վերջին հրաժեշտը կուտայ, տնոց անկեղծ լացին
ու արցունքին իր սիրտն ալ չը դիմանար, ճշմա-
րիտ հայրենասէրի մը յուզումով կը բացատրէ իր
հեռանալու պատճառներն:

Սիրուած ու յարգուած ուսուցիչ մը, որ իր
դասերուն մէջ իր սիւրբ դրած, ու իր առողջ մըտ-
քերը ներշնչած է. իր մատաղ սանիկներուն կողմէ
այնքան համակրելի ու սիրելի է, որքան անձն-
էր ու բարի հայր մը իր զաւակներուն համար:
Գուրգէն իր երկու տարուան պաշտօնավարու-

թեան միջոցին, իր ուսուցչական արժանիքով,
այդ ապաստոյթ թիւնն թողած էր իր սանիկներու
վրայ, ուրեմն դիւրին է երեւակայել յուզման այն
պարագան որ հոգեկան այդպիսի ամենասուրբ կա-
պելով փոխադարձաբար իրարու հետ կապուած ու-
սուցչի միւր Սաներէն անջատուիլը կը ներկայէ:
Այս անկեղծ համակրանքն ու սւսէրն տոյքան խոր
արմատ ձգած էր այդ անմեղ ուսանողներու սրտին
մէջ, որ անոնցմէ ոմանք կը թողուն այդ վարժարա-
նը:

Իր երկու տարուան տուած ամսականներէն քիչ
մը դրամ անտեսած, ու այդ դրամով մէկ-երկու
տրտեր գնած էր իրենց գիւղի մէջը: Կը բաղձար
իւր արդար քրտինքով ձեռք բերած դրամները՝ հողի
տալ, ու իր պապեական երբեմնի չէն «օճախը»
որ վախառու փախչածի ձեռքով քանդուելով, ա-
նոր մուխը մարելու մօտ էր, ինքն իբր ուխտա-
պահ հօրեղբայր Շահէնի վերջին կամքին ու կտա-
կին, վերանորոգել:

Գիւղական հանդարտ եւ խաղաղ կեանքի մէջ
իր գրքերով ու գրերով մերթ իր գնած արտերու
մշակութեամբ պարապելով, այնչափ անուշ ու ա-
րագ կը ռահէին այն ժամերն ու օրերը, որ այդ
ցանկալի կեանքի շղթայն կ'օղակէին: Իր այդ ին-
քն ուրուն կեանքը, ոմանց հիւսցում ու ոմանց ան
հեթեթ մտածում կը պատճառէր: Բայց Գուրգէն
իւր կամքին տէր ու գաղափարային հաւատքի վրայ
հաստատ դեղջկական պարզ ու խաղաղ կեանքը
նախամեծար կը համարէր «Տնորէն» գաւառու
եւ ող որ սողացող պաշտօնէն: Բոլոր սրտով փարած էր
այն ցանկալի կեանքին:

ՀԱ.ԶԱՐՈՍ Պ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՍՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ

ԹԻՒՐԿԻԱ

— Իսկուպտէն (Մ. Կէլմ օնիւս) Էֆֆօր կապէթաւորն վերջին մաս իւրում նազարէն. մահալի իսլամալար խրիսթոնոսիւրդու պիւր հա. քարէթ օլմազ իւզրէ իւզ Պոլսկար Բազար ճէպրէն թուրքու պ Բըզլարնա կէշ իշլէր :

— Սիւսիսթիւրին (Խաչուտի դ. Կիլիսի) իշիւն ճիւղի պու տէ ֆ. Լոնտրուտ ինչու օլմալար տըր. Խաչուտի վաթան բէրվէր Երուսաղէմ վէ Պաղեստինի (Մուրիա) սաթըն տլմազ իշիւն թուրքու օլմալար ազճէնին մըգտարը 12,500,000 լիւրա պուլի օլմալար տըր. Ժոննալ կապէթաւորն պէ. յաննա նազարէն Սուլթան Սուրիալ սաթմազ իշիւն իշ պու ազ ճէի իսթէմիշ :

— Թուրքիա հաճուտիւրի շիւ. տիքի սէօլէտիքի իստիւրարնը թէրք իւն պուտան պէօլէ թիւրք ճէի տնա իստիւր Երիւն զուլտն. մազ վէ պու թէպէտտիւլթը պաշա չըգամազ իշիւն հաճու. տիքիտէն պիւր գոմիսիս թէ. քիւլ օլմալար օլմալարն հազընը Երուսաղէմ : Պու տէֆ. իշպու գոմիսիս մէճ. լիւր վիւթէլաճա ինչու թանրմըն վէ իստէն իւն տէ թաւաթի օլմալար օլմալար Սիւսիսթիւր կապէթաւորն : Պուտան սոնրա հաճուտիւր կէրէք մէթմէպէրտէ վէ Էվէրտէ թիւրք ճէ սէօլէտէքի :

ԹՐԱՆՍՍՎԱՆ

— Թրանսվայալան վերջին պիւր թէլէկրաֆա նազարէն 150 քիշի. տէն իպարէթ պիւր Պոլս չէթէն 60 քիշի պիւր ինկիլիզ գլուսիզ պէօլիւկիւն Էսթր թուրքու պ. Բոսթան չըմէնտիքի իւզէրինէ տէ հիւճիւկէ հազմալար վէրմիշ տիւր : Պուտան սոնրա պիւր զրէնը չըմէնտիքի գաթարը Պոլսիւր տաղըտուպ 12 քիշի Էսթր թուրք. մուշ վէ գլուսիզ պէօլիւկիւն տէ գուրթարմըն :

— Օսման իւրիսի հիւթիւմէթ Մ. Շիւթն Յիւսպուրի չէհիւնի Օսման հիւթիւմէթինէ Էնի փոյ. թալիս իթթիսալ իթմիշ տիւր :

— Սուլս իշիւն Լորտ Ռուպէրթս թարաֆիտան Պոլս ումու գոման. տանը Ժէնէրալ Պոլս իւն միւ. ք. քէրէ իշիւն կէօնտէրիւն միւրալս. խաս Ս. Շիւթն թարաֆիտան գապուլ օլմալար տըր :

ՍՊԱՆԻԱ

— Սպանիա հէնիտէն հիւթիւ. մէթէ գարըն գարընգլըգլար գու. հուր իթմէք իւզրէ օլմալարնա հիւթիւմէթ գլիւպէրի վէ սալիւր ումուի մահալէրի գաթաթմըն օլմալար պաղը մահալէրիտէ քիւլի. յէթի թէվգիթիս ինչու օլմալար. զը վէ հազընլարտա իտարէի Էօրթիլէ իւն օլմալար պէյան օլմալար տըր :

— Սպանիա իւն Մարոք մէմալի. քի պէնիւնէ պուլսն ճիւրալ. թար պոլսլընըն ալթընտն պիւր թիւնէ քիւլալար իւն պու իքի մէմէթէթի տէնիզ ալթընտն պիւր լէշտիւմէք իշիւն վէրիւն պիւր լիւն թէպէթ օլմալար տըր :

— Հիւթիւմէթ Պարսէլունա չէհ. ինտէ թու. թիւթէն. վէ ճէպ. հանէ սաղըն իքի պէօլիւք տէֆ. քէշի իւն մէյալուն չըգարմըն տըր :

ԻՆԿԻԼԻՏՐԱ

— Շիւթիլէ գաթար վիւթէլա լէիւ իւն իստիւրիւնէ նէպարէթիւնտէ պուլուն Լորտ Սալգարի. Բէի. սի վիւթէլալը մաթալըն սաղը. յարաթ իստիւրիւնէ նէպարէթիւնտէն իսթիւթիս իթմիշ տիւր : Անրն Էսթր նէ սաղը. հարալիւ նազարը Լորտ Լէնտալուն իստիւրիւնէ նազարը թալիւն օլմալար տըր :

— Թիւրքիա իստիւր Մ. Ռիշ տալիսիլէ վէ իստիւրիւնէ միւսթէ. զարը Մ. Պոլսիւր հարալիւ նազարը. հարալիւ միւսթէլար Լորտ Սալգարն տալիս պուլսիլէ նազարը թալիւն օլմալար տըր :

— Սիւսիս իստիւր Սիւսիսթիւր վիւթէլա միւն ինկիլիւկիւն գլիւսիլ իստէ. ճէի պէյան օլմալար տըր :

ԲՈՒՍՆԻԱ

— Բոսնիա իստիւր իստիւրիւն վէրիւ. կիսիւնտէն տալիս քէօլիւր պէյ. նիւնտէ գուհուրա կէլէն գարընք. լըզ Էլան տէվալ իթմէքտէ օլմալար հաթմա իշ պու Հոկտեմբերին 21 ինտէ Բոսնիա իստիւրիւն Է. իւր պիւր ալթիւսթիւք վիւթու պուլ մուշ, Էնիս թալիս վէ սոթալար իւն սաղը. իւզէրինէ հիւճիւմ իւն պիւր գալմալար պիւր պիւթալը Էօլիւմ տէրէճէսինէ հարալիւնը տաղէր վէ քիւլիւրտէն Էօլիւր գուհուր իթմիշ տիւր : Նիւսալիս իւր պէօլիւք տաղէր մուսթէլիս կէլալ Էօլիւր իւզէրինէ չի. տէթիւն ալթէ իթմէկէ մէմալար օլմալար քի պուլսն իստիւրիւն օլմալար քէօլիւք տաղընը :

ՊՈԼԻԱՐԻԱ

— Սպանիա իւն իւն քիւլալար վէ Զէլս. իւն հազարէթիւրին իւն իստիւր նուլթնա պիւր թաղը մէմէլէլէր մէթիւն թաղարմ օլմալար տէպէն պէյան իստիւրիւն օլմալարն Էվէլէն պիւրիւրմիշ իստիւր : Շիւթի ճէրիւթիւրտէ կէօրիւտիկի իւզրէ իշ պու մէմէլէլէր պիւրիւրմիշ գալիւրտալ իստիւրիւն մոնթիւ իստիւր մէսի. իքիւնտի օրտուրն միւթէտ տէպէն թանդիսի իշիւն իստիւրալ իստիւրնէ 25 միլիոն ֆրանքա պէ տէլ Պանթալարն գալիս թէթիւրալ իստիւրնէլէրի. իւշիւն վէ Էն զի. յատէ միւշթիւ ատտ օլմալար մէսէ. լէ իստ միւսթիւրալ (ոգլիւք Էվէլի) վէրիւրիւրին զամըն տըր :

ԱՍՏՐԻԱ

Էօնիւրիւրտէ 1901 տէ վի.

Էնիւսալար պիւր սէնտի. սէրիսի թիւսալ իստիւրնէ տիւր :

ՅԻՍՏՈՒ

— Յիւստիւն պիւր գալ չէհիւ. լէրիւնտէ մատէն իշիւրիս թա. թիւր մէլիստիւլէթ իթմիշլէր. Պու կիւն օն պիւրիւնէ իշիւր ա. մէլէ պուլմալար տըր, պիւր գարընըն զուհիւնտէն գու. գուլմալար տըր :

ՉԻՆ

— Բէթիւնտէ վերիւն պիւր թէլէկ. րաֆա նազարէն իստիւրիւնտէ ումու չիւրի իստիւրիւնտէ թէ լէթ վէ Էնիւրիւրին տէ պիւս. պիւրիւն չիւնտէն թալար իստիւր. լէլիւն Էսթր իթմիշ :

— Անկիւ-Ալման չարթնալէսի իւն ինկիլիւկիւն մատալ (Է. Նի մէգրիւր չարթնալէսի գարըն Էսթր հոնիւր տէվիլէ հարալիւ թալիս պուլսն իստիւրիւնտէ մուսթէլիս իթմէք) քիւլիւն գալիւ օլմալար տըր. Յիւստա վէ Ամերիկա թալար ֆիտան :

— Չին հիւթիւմէթ թարաֆըն. տան տիւր վէլէ Էնիւրիւրին թէլէթիւրիւն Էնիւրիւրին, տիւր վէլէ Էնիւրիւրին Էնիւրիւրին սա. յիւր օն գաթար Մանիւն Բէթիւր. իւն ալթիւն իստիւրիւն թալար իթմիշլէր :

— Գուհուր Էլալէթիւն Էնիւ. պիւրիւր գարըն պիւր թաղը իստ. նալթիւր հաթընընընընտա տըր. Չին Պոլսիւրիւր Ամերիկալար միսի. օնէր Տօք. Հիւրիւրին պաշընը Էնիւրիւրին կէօրիւրին 125 լի. րա վէ իւն ինկիլիւկիւն միստիւրալըն գալիւր իշիւնտէ 75 լիւրա վէ. լիւրիւրիւրիւր վատ իթմիշլէր :

— Բուսլար իստիւրիւր Մաթէն չէհիւրիւր գալիւ իթմիշլէր : Շիւթի լէ գաթար չէհիւրտէ 50 տալտ Գը. րուք վէ Մաթիւ թաղարը 8000 կիւրէ 7000 Էնիւր ուստալա հա. փրմըն թիւթիւր, 20 միլիոն ֆի. չէնկ պուլմալար : Պուլարտան մատալ պիւր թաղըն պալիւթիւնտէ վէ ֆիւլիւրիւրիւր քէշի օլմալար տըր : Բուսլար Մաթէն իւ. զիւրին պիւրտէն պիւր հիւճիւմ իթ մէսիւր իթմիշ չիւրիւր թարաֆիտան հիւթիւմէթ պիւրալար ալթընտա տիւրալիւրիւր գոնիւրմուշ վէ Էլէք. թիւր թէլէլիւրի իւն պալարիւրմըն օլմալար հիւնի հաճէթտէ պիւրալար հալալալ չըգար. հաղար իթմիշ :

— Հոնիւ-Քոնիւտան վերիւն պիւր թէլէկրաֆա նազարէն Անիւմ մէ. մալիքի իւզէրինէ գալիւ միւսիւր պիւր քիւրիւր ինտալ 1600 քիշի թէլէթ իթմիշ վէ պիւր չոգ պիւս. լար իստիւրալ իստիւր 4850 քիշի ալթընտա գալիւրալ տըր :

— Բէթիւնտէ Ալման իստիւրիւրիւր իստիւրիւր օլմալար տըր :

— Պոլսիւր Բուսլարիւրիւրիւր մէլիւր Բիւնա Դուանըն Մոնկո. իստ Էլալէթիւրիւր իշիւրիւրին գալ. մըն օլմալար Բէթիւնտէ կիւրալա.

յա վերիւն պիւր թէլէկրաֆա պէ. յան օլմալար տըր :

— Բուսլարիւրիւրիւր ինկիլիւկիւր վէ Ամերիկալար միստիւրալար թէլէթ իթմէք իշիւն ալթիւրիւր ալթընտա րան թալար վալի իւն պիւր Չին իստիւր իստալ ճէպարնա մահ. քիւլ օլմալար հաթընէն հիւթիւրիւր ինչու օլմալար :

ՅԻՒԼԻԱ

— Յիւրիւրիւրիւր Ամերիկալար իւն մուհարէպէլէրի Էլան տէվալ իթմէքտէ օլմալար ալթընտա մալիւմալար նազարէն Ամերիկալար լար պու սոն կիւրիւրտէ վիւթու պուլսն միւստարպէլէրտէ Էնիւր գալիւ թէլէթիւրալ օլմալար մըլար. Էսթրիւր Մանիւր Հա. թահանէսինտէ չիւմի 2,000 Է. րալար պուլսնտալար վէ պիւր չոգ հարալար վէ չըլարմըն օլմալար տէլէրտէ իքի նազարիւր վար. րու իւն Ամերիկալար կէօնտէրիւր տէ տիւրիւր :

ՉՈՒԼԱՐԱՆ «ԿՈՒԹԷՆՊԵՐ»
(Տպագրական տառերով)

Կարէր մատաղ, ուղիղ կարգ
Հաւասար քարտընըն

Ամեն լիւրէ տպագրական տառեր
և գալիւրալար գոհացուցիչ գեղար.

Հասցէ՝

Fonderie typographique 'Gutenberg'
Sophia, Rue Graf Ignatieff № 3

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Տուն մը՝ քաղաքի Սաղար
Չէլմէ թաղի մէջ թիւ 1082. ունի
300 մէթրո գետին, հիւր սենեակ
2 խանութ, մաւան և ուրիշ պա.
րագաներ :

— Պանթալար մը՝ քաղաքի Գ. թա.
ղի վիցիւրիւր փոքրիւր Բիւրիւր թիւ
1471. 400 մէթրո գետին վալ
կը պարալալէ 4 սենեակ, մէկ սր.
ճարան, մաւան մը և ընդարձակ գո.
մը յարգանքով :

— Գնիւ և վարձիւ փափագողներ
պէտք է գիմեն պիւրալար թո.
սէվ աղալիս :

ՅՈՒՆԱԿԱՍՏՐ

ՆՇԱՆ ՍՍՐԱՅԱՆ

Կը ծանուցանէ չարգոյ հասարակու.
թան թէ վաճառի, Երուսաղէմ, Բուս.
ճուրի, Թրիւրալի, Բիւթիւրի և Ս.
ֆիւրի միւլիւր յարալարալար և կան.
նալար Բիւթիւրի Էստալարտէ :
Ուստի ալ քաղաքիւր համար ունի
յանալարալար իւն ունեցողներ վա.
րար կրնան զիւր իւրիւ, որ կը իս.
տալար զոհարողի պալմանիւր ճը.
ղիւ գործաղիւր յանալարալար իւն.
ր : Իր կալանիւրն են :
— վաճառի մէջ Չարալարիւրիւր զը.
րալար, Երուսաղէմ մէջ Կոստան Պ.
գալանի խանութ, Բուսնալար մէջ
Կալիւրիւր Էրալար ունեցողներ, Ս.
ֆիւրի մէջ Մարալար Թոլանիւր.
հանի սրճարան :

ОТОВЕР. Л.р. Н. Бакърджиевъ
Печ. на Хр. Н. Во